

truda polno tako poučevanje, toda brez žrtev ne gre in uspehi ne izostanejo! O učni snovi moramo reči: manj predmetov, pa te temeljito. V 5. in 6. razredu naj bo ves pouk usmerjen na praktične življenjske potrebe. Saj ne znajo otroci po končani ljudski šoli spisati prošnje! Otrokom se ne pove dovolj,

kako naj se obnašajo na cesti, železnici, uradu, če se jim to ali ono primeri, itd. V teh razredih naj poučujejo strokovni učitelji, ki so se specializirali za izvestne stroke (sadržaja itd.). V ponavljajni šoli (pozimi), naj se ponove praktični predmeti. A raztegniti učne dobe ne gre.«

Mladinska matica

—mm Ekspedicijska 8. številke »Našega roda« se je vršila v dneh od 29. marca do 1. aprila t. l.

—mm Kdor ni plačal vseh števil »Našega roda«, izgubi pravico do knjig. Opozorjamo na to vse naše poverjenike.

—mm Prvi in drugi zvezek Cicibanove knjižnice je pošel, zato je izdala Mladinska matica četrti in peti zvezek s podobno vsebino. Za prve razrede pride sedaj v poštev 4. zvezek s pomladansko vsebino. V tem zvezku so uporabljene velike in male, pisane in tiskane črke najrazličnejših tipov. Ilustracije je izvršil Maksim Sedej. Zvezek stane samo din 1,50. Pri skupnem naročilu vsaj 10 izvodov se poštnina ne vračuna.

—mm Za materinske proslave in za Vidov dan dobite kratke, lepe nastope in igrice v knjižnici »Ciciban nastopa«. Vse igrice so tako sestavljene, da se lahko uprizorijo tudi v razredih brez posebnih kulis in odrskih rekvizitov. Knjiga stane le 5 din.

—mm Na vsa šolska upraviteljstva smo poslali že v začetku šolskega leta frankirane dopisnice s prošnjo, da nam javijo ime poverjenika za Mladinsko matico na šoli. Ker nismo še zdaj prejeli vseh odgovorov, prosimo one, ki nam še niso poslali imen poverjenikov na šoli, da to store.

—mm O naših zadnjih publikacijah je priobčil književnik R. Rehar v zadnji številki lanskega letnika »Obzorje« daljšo oceno, kjer piše med drugim: Kar je pomenila nekoč Mohorjeva družba za širjenje slovenske knjige za najširše sloje, to pomeni v povojni dobi Mladinska matica za popularizacijo mladinskega slovstva, saj pošlje vsako leto med našo mladino skoraj 100.000 izvodov samih izvršnih del, izbranih iz množice predloženih rokopisov. Njihova kvaliteta ni vedno enaka in tudi biti ne more, kajti mladinska dela nadpovprečne vrednosti so prav tako redka, kakor sploh literarna, in mišljenja, da je za otroke in mladino vse dobro, je že davno ovrženo. Zmagalo je nasprotno načelo, da je treba nuditi prav mladim bravcem najboljše izmed najboljšega, in to v obliki, ki ustreza višini sodobne moderne grafike. Izsledki psihologije mladostnikov so pokazali tudi trda pota mladinskim pisateljem, pesnikom in urednikom. Preizkušena je dojemljivost otrok in mladine v treh starostnih dobah, za vsebinsko, ki naj ustreza notranjim potrebam. Zavržena je nekdanja suhoparna didaktika in namesto učitelja sta zmagala psiholog in umetnik. Mladinsko slovstvo je postalo enakovredno del ostalega slovstva in njegove ocene so dobile mesta v vseh naših leposlovnih časopisih, iz katerih so bile še do

nedavna izločene. Za vse to si je pridobila pri nas Slovincih največ zaslug Mladinska matica, ki nam je tudi za letošnje leto poslala štiri skrbno izbrane knjige, in vse štiri realne vsebine. — Najboljše delo letošnjih edicij je nedvomno Toneta Seliškarja povest: »Janko in Metka«. Tone Seliškar se je uveljavil v našem mladinskem slovstvu že pred leti, vendar je kazila njegove prve povesti tendenčnost, ki je bila sicer dobro prikrita, pa vendar dovolj opazljiva. Kakor vsa Seliškarjeva leposlovna dela, je zajeto tudi to iz okolja socialno najrevnejših ljudskih plasti, toda v svojem razvoju ne vodi več do odpora in upora, temveč kaže odrešitev v topli, srčni dobroti in poštenju. Prav »Janko in Metka« je ena izmed redkih povesti, ki dokazuje, da socialna beda ni tisto zlo, ki bi moralo voditi neizogibno do obupane zagrenjenosti, sovraštva in zločina. Nasprotno, ljudje, ki jih je Seliškar tu tako plastično orisal, so razen enega samega, notranje vsi dobri in v vseh tle globoke želje po dvigu iz življenjskih zablod. Predvsem je pa sam glavni junak vse zgodbe, nesrečni in od vseh zapuščen Janko, orisan s toliko srčno lepoto in ljubeznijo, ki izžareva iz vsakega dejanja. Pahnjen na rob pogube, do katere mu manjka en sam korak, zbere v sebi še vedno toliko plemenitih sil, da se ne le sam dvigne na ravno pot, ampak potegne za seboj tudi druge: Metko, invalida Tončka in kočno tudi lastnega očeta. Pisatelju se je posrečilo podati močno karakterizirane in življenjsko polnokrvne ljudi, ki so zajeti naravnost iz sredine sedanosti in brez idealiziranja in papirne literarnosti. Zgodba, ki je sicer preprosta, se razvija organsko, iz notranje utemeljitve, in zraste v konec, ki osrečuje. Mimo tega je dovolj napeta, da pritegne čitatelja in ga povleče za seboj od začetka do konca. Tako je povest »Janko in Metka« doslej nedvomno najbolj zrelo in umetniško doseglo Seliškarjevo mladinsko delo. Tudi jezik je čist; oporekati bi mogli le nekaterim besedam, kakor »inozemstvo« in p. Drago Vidmar je oskrbel vsebini in stilu primerne ilustracije, ki dajejo knjigi še večjo vrednost.

Šolski radio

—r Torek, 9. aprila: Kako se sami lahko ubranimo nalezljivih boleznih; g. dr. Franta Mis.

Petek, 12. aprila: Kako živimo v Crni Reki v vardarski banovini; g. Miroslav Demšar. —r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 7. aprila, ob 17. uri predavanje: Gospodarska navodila in tržna poročila.

— Po zborovanju bo ogled Narodne galerije. Vabimo vse, zlasti tovariše, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ZUZEMBERK bo zborovalo v soboto, dne 13. aprila, v Doberniču ob pol enajstih. Spored: 1. Hospitacija v V. razredu. 2. Predavanje: Kako je s samodelavnostjo otrok, predava tov. M. Mervarjeva. 3. Situacijsko poročilo. 4. Slučajnosti. — Avtobus iz Žužemberka v Dobernič ob 10. uri. Ta vožnja je brezplačna, zato pridite prav vsi. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo dne 13. aprila 1940. ob pol deseti uri v Mariboru, Narodni dom, z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Predavanje A. Zerjave: Spisje na ljudski šoli. 3. Vprašalna skrinjica in 4. Predlogi in slučajnosti. Točnost! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LE-NART v Slovenskih gorah bo zborovalo, dne 13. aprila 1940., na ljudski šoli pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah. Ker bo pred zborovanjem uradna konferenca za šolski okraj Maribor levi breg I združena s hospitacijo v I. oddelku višje ljudske šole, ki se začne že ob pol 9. uri, bo zborovanje tokrat krajše, vendar pa bo vsebovalo dovolj zanimivih poročil. — Če si kdo želi naročiti obed, naj javi to društvu do 11. t. m. Odbor.

Novosti na knjižnem trgu

FILM SLOVENJGORIŠKEGA LJUDSTVA

Koprivčeva knjiga »Kmetje včeraj in danes« je kakor barvit film slovenjegoriškega življenja. Od črtice do črtice izstopajo z nje v plastičnih in živih opisih ljudje kot celota v vsej svoji verni resničnosti, v vsakovrstnih dnevnih dogodkih in v tistih segah in navadah, ki so jim udarci gospodarske ohromelosti zdrobili že prenekatero pisano in zanimivo obliko. Pisatelju so te služile največ v toliko, kolikor se je po njih približal miselni vsebini in psihologiji ljudi in kolikor mu je ta bila razvidna iz postav, s katerimi ti ljudje živijo. V razdobjih štirih letnih časov je Ignac Koprivec strnil blizu 40 črtic najpestrejših narodnih običajev, iz katerih se zrcali vse duševno in telesno delo slovenjegoriškega človeka, izstopa pa istočasno nič manj njegovo prikazovanje spreminjanja in menjavanja življenjskih pogojev, ki vsiljujejo, pa čeprav z bridko silo, da so ljudje še v notranji odvisnosti s stvarmi, ki nimajo s stvarnim življenjem in sodobnim napredkom nobenih zvez; saj drugače prenogokrat ne bi prirodnih pojavov pripisovali duhovom in čarovnicam, in to iz čisto enostavnega vzroka: »Tu vraže in čaravnije ostajajo, izginjajo pa običaji, ki so navadno produkt gospodarske aktivnosti kmetij in znosnega življenja težakov. Pri nas zamirajo običaji umetno, radi siromaščine, ne pa na podlagi napredka. Kruh bi jih ohranil še tako dolgo, dokler prosveta ne bo zarezala v podeželje svoje brazde.«

Od Novoletnega voščila do Jesenskih sličic in Čarodejne noči sv. Lucije je Koprivec nanizal te črtice. Vmes je zimsko delo ob kolovratih, moštven in gostivanje, potem kako vlačijo korito v vasi, v kateri se nobena ni omožila, pustni orači in koline, prva kop v vinogradih in bera duhovnih gospodov. Zdaj se narava oživlja in z njo delo množi, fantovski krst, zaskrbljenost kmetov radi letine, birna in košnja in žetev, mlaj in primicija, žeganje pri Sy. Ani; potem so Vinca Šalamuna copernice zmotile, čudovita in daleč, daleč okrog znana Humska, ki je zdravila ljudi in živino s coprom, pomagala pri svinjah in odpravljala uroke; potem — kako je Grilekovi gospodinji ciganka delala mleko in jo pri tem privezala na kravo, sama pa odnesla mast, meso in obleko. Z romarji boste vezali cule in se napotili na božjo pot, v jeseni pa ličkali koruzo in se v trgatvi veselili, martinovili in na dan sv. Lucije čaravnice spoznavali...

Nekaj veselega zveni iz teh naslovov. Toda, ko zapreš knjigo in se zamisliš nad vsemi temi ljudmi, v katerih je še toliko pristnosti in žeje po napredku, potem ti jih postane žal, kajti naenkrat spoznaš, da živijo brez higiene, da se v siromaštvu in nevednosti zatekajo k copnicam in da je vse kolikor toliko vendar napredovalo, le naša vas se nikamor ven ni premaknila iz nekakšnega mističnega vzdušja in mračne tesnobe. Za njo kultura in napredok še ne obstojata!

KUPUJTE PRI TVRDKAH, KI OGLAŠUJEJO V NAŠEM LISTU!

P. S. Glede prehrane in drugih eventualnosti vas bomo obvestili pred zborovanjem. Na svidenje — gotovo!

Odbor.

OB 20-LETNICI USTANOVITVE PRVEGA SLOVENSKEGA PREKMUR-ŠKEGA UCITELJSKEGA DRUŠTVA

JUU — sresko društvo v Murski Soboti bo proslavilo skupno z lendavskim učiteljskim društvom dne 13. aprila 1940. ob 9. uri v Sokolskem domu 20-letnico ustanovitve prvega slovenskega učiteljskega društva v Prekmurju. Da bo to jubilejno zborovanje izpadlo res veličastno, vabimo vse cenjene tovariše in tovariše, da se tega zborovanja udeležite. Posebno vabljeni ste vsi tisti, ki ste službovali v Prekmurju. Tovarišice, tovariši iz daljnih krajev, pridite med nas, da bomo skupno z vami častno proslavili naše delo, da bomo skupno z vami obujali lepe spomine na preteklost in preživeli skupaj vsaj nekaj lepih uric. Tovarišice in tovariši, udeležite se jubilejnega zborovanja polnoštevilno. Meddruštveni odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI IN SRESKO DRUŠTVO V DOL. LENDAVI vabita člane društvene uprave, da se udeležijo na predvečer zborovanja, t. j. 12. aprila 1940. ob 20. uri seje, ki bo v posebni sobi kavarne Taflik (Central). Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - VZHODNI DEL bo zborovalo v soboto, 13. aprila 1940., ob 9. uri v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani. — Dnevni red: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Preizkušnja učencev II. razreda, predava tov. Vekoslav Mlekuž. 3. Slučajnosti.

Štanovska organizacija JUU

Dabila

— JUU — SRESKA DRUŠTVA: LASKO CELJE, LITIJA, BREŽICE, KRSKO, ŠMARJE, KONJICE zborujejo v soboto, dne 20. aprila 1940., v Trbovljah (Sokolski dne).

I. Ob 10. uri poklonitev učiteljstva pred spomenikom blagopokojnega kralja Aleksandra (Učiteljski pevski zbor Emil Adamič zapoje himno, nato komemorativni govor predsednika domačega društva).

II. Ob 10. uri zborovanje v dvorani Sokolskega doma:

- 1. a) Trboveljski Slavčki zapoje 2 pesmi; b) otvoritev ter pozdravi; c) UPZ zapoje 2 pesmi.
- 2. Predavanje: Trboveljski otrok (tov. M. Pavčič). (Predavanje pojasnjuje slike, grafikon itd.)
- 3. Situacijsko poročilo (tov. preds. M. Kumelj).
- 4. Predlogi in resolucija.

Popoldne: ali ogled Trbovelj, ali ogled razstave, ki jo priredi »Trboveljski Slavček« in ki jo priredi v pojasnitev predavanja »Odslek učit. pokreta v društvu Laško«, ob 3. uri pa bo pri vaji UPZ praktično demonstriral pouk petja mojster tov. Šuligoj. Torej, mnogo različnega za tiste, ki nas ne mislijo že s prvim popoldanskim vlakom zapustiti. Dalje pripominjamo, da slavi ob tej priliki »Trboveljski Slavček« 10 letnico plodnega dela — velik kulturni dogodek slov. učitelja!

Tovariši, tovarišice, prosimo, bodite točno ob 10. uri pri Sokolskem domu, da bomo lahko obsežni spored izvedli točno!

20. april bodi v Trbovljah manifestacija učiteljske zavednosti, zato vsi naši — v črni revir!

— JUU — SRESKO UCIT. DRUŠTVO LJUTOMER bo zborovalo 6. aprila 1940. pri Sv. Jurju ob ščavnici ob 9. uri po nastopnem dnevnem redu, 1. Zapisnik, 2. Došli dopisi, 3. Predavanje prof. g. Kocbeka o »Evropski kulturi«. 4. Predavanje o »Spoznanju mrtve prirode v ljudski šoli«. 5. Poročila društvenih funkcionarjev, 6. Predlogi in nasveti. K polnoštevilni udeležbi iskreno vabljeno! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH se bo udeležilo manifestacijskega zborovanja, dne 20. t. m., v Trbovljah.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LOGATCU bo zborovalo v soboto, 13. aprila 1940., ob pol 9. uri dopolne v ljudski šoli na Rakeku s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Predavanje ravnatelja meščanske šole g. V. Kunsta o uporabi učil pri prirodoslovnem pouku. 3. Situacijsko poročilo, katerega bo podal tov. Kumelj. 4. Poročila odborovih funkcionarjev. 5. Slučajnosti. — Zaradi važnosti dnevnega reda prosimo polnoštevilne udeležbe. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU bo hospitiralo dne 13. aprila t. l. na drž. poskusni ljudski šoli v Ljubljani - Bežigrad. Udeleženci naj se zberejo ob 8. uri pred omenjeno šolo. Kdor bo na predvečer prišel v Ljubljano, mu na željo in sporočilo preskrbimo prenočišče. Vabimo vse članstvo in pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Odbor.

Obratno, celo vtis dobiš, da je to nekaterim zaželjeno, in vnaprej že lahko sklepaš, kakšna beseda jih bo zbodla, kajti so klike, so reaktivarci, ki se bojijo vsake vzdramitve kmetske zavesti le iz bojazni za svojo osebo, in brezskrbnost zazibano življenje. In zato vsakega, ki bi jih zmotil v njihovi udobnosti, ali pa bi stvarti tako prikazal, da bi jim bilo nerodno, takoj skušajo onemogočiti; še več, proglašajo ga n. pr. celo za protinarodnega. Toda tu nastane tisto važno vprašanje: Kdo je prej in bolj protinaroden, tisti, ki se postavi na stran zapostavljene in k tlom pritisnjene večine, ali pa tisti, ki na račun te večine živi?

Koprivčeva knjiga pomeni v naši književnosti čisto svojstveno mesto ob oni peščici naših umetnikov, ki so daleč od tiste sladkaste odmaknjenosti, ki je nekaterim tako značilna celo takrat, kadar opisujejo življenje naše vasi.

Za nas učitelje pa ima še poseben pomen. Usmerjala nas bo v iskanju poti do našega človeka in nam pomagala pravilno oceniti našo vas. Večina nas živi zunaj mljudstvom, v okolju, v katerem se mora mali človek težko boriti za košček osebnega življenja. Živimo v razmerah, v katerih se je tolikokrat poskušalo od zgoraj navzdol tudi preko nas! — Ta knjiga nas naj le še bolj vzpodbudi v težnji, da postanemo samo in edino iskren tolmač našega podeželja. Nič zato, ako nas bodo nekateri, ki imajo interes zavirati prepoved naše vasi, sovražili in celo preganjali! Pokazala nam bo tudi, da moramo navezati našo šolo najprej na tisto, iz česar vas živi, mnogemu pa bo pomagala zavzeti tudi pravičen odnos, da bo s pisateljem vzkljnil: »Kako dobri ljudje so tu, dovezetni za učenje in vneti za napredek! Le roko jim je treba ponuditi, jih potegniti iz duhovne teme in ti marljivi Prlek, ti krasni kraji bodo v ponos domovini. Ali izgleda, kot bi nihče ne imel smisla za kulturni napredek našega človeka in bi bila njegova duhovna mračnost zaželena.«

Uvod ji je napisal učitelj Zmago Švajger, ilustriral jo je učitelj, akademski slikar, Maks Kaučič, tiskala pa Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Dobite jo tudi na obroke, priporočam pa jo še posebno za vsako učiteljsko knjižnico na šoli. A. Debenak.

ZAMENJAVA

Zamenjam službeno mesto na šestrazrednici v bližini Maribora z mestom na nižjeorganizirani šoli na Gorenjskem ali Dolenjskem. Naslov pri uredništvu lista.

FR. P. ZAJEC izprašan optik in urar LJUBLJANA sedaj Stritarjeva ulica 6, pri franciškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, topometri, higrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

Tudi za učiteljstvo je Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani, (Nabavljalna zadruga) Vodnikov trg št. 5 Stanovska dolžnost vsega zavednega učiteljstva bi morala biti, da se večini v to zadrugo in da kupuje v njej svoje potrebščine. Delež po din 100.—, vpisnina din 5.—. Blago prvovrstno, postrežba točna, cene konkurenčne, ob koncu leta ristorno. — Vpišite se takoj! — Telefon št. 44-21

A. ŽIBERT trgovina s čevlji Ljubljana, Prešernova ulica priporoča cenjenemu učiteljstvu svojo veliko zalogo prvovrstnih in najmodernejših čevljev najboljših tvrdk za dame in gospode, ter za deco v vseh velikostih, kakor tudi moške in damske poletne sandale v vseh modnih barvah

Pomladanski plašči, kostumi, kompleji, obleke in bluze samo zadnje novosti v največji izbiri pri Elite Prešernova ulica 7-9 Ljubljana